

Soósné dr. Faragó Magdolna
gyűjteménye

III.

„KICSI ŐZ, JÖJJ IDE...”

GYEREKDALOK, MONDÓKÁK

MAMÁKNAK, PAPÁKNAK

*Ötletadó sűrűn szedett gyűjteményem
80 gyermekdalt és 40 mondókát, verset tartalmaz,
témák szerint és ABC-ben rendezve*

III.

„KICSI ŐZ, JÖJJ IDE...”

GYEREKDALOK, MONDÓKÁK

MAMÁKNAK – PAPÁKNAK

(Unokáim szüleinek gyűjtöttem össze, de szívesen ajánlom mindenkinek, mert a dúdolgatás minden kisgyerek számára fontos. A kis terjedelmű, témánként ABC-rendbe szedett 120 dal és mondóka emlékeztetőül szolgálhat a szülőknek, nagyszülőknek.)

Tartalomjegyzék:

1. 80 GYEREKDAL	
A. Állatos dalok	2
B. Mozgásos dalok.....	5
C. Egyéb dalok.....	8
D. Téli dalok.....	10
2. 40 SZÖVEGES GYEREKMÓKA	
A. Egészen kicsiknek	15
B. Nagyobbaacskáknak nyelvtörők, kiszámolók, játékok.....	17
C. Még nagyobbaacskáknak menetelős, ismert gyermekversek.....	21

1., 80 GYEREKDAL

A. ÁLLATOS DALOK

1. A part alatt, a part alatt /három varjú kaszál, /három varjú kaszál.

//Róka gyűjti, róka gyűjti, /szúnyog kévét köti, /szúnyog kévét köti.
///Bolha ugrik, bolha ugrik, /hányja a szekérre, hányja a szekérre.
////Mén a szekér, mén a szekér, /majd a malomba ér, /majd a malomba ér.
/////A malomba, a malomba /három tarka macska, /három tarka macska.
/////Egyik szítál, másik rostál, /harmadik követ vág, /harmadik követ vág.
/////Szürke számár /vizet hoz már, /tekenőbe tölti, /tekenőbe tölti.
/////Tehén dagaszt, tehén dagaszt, /kemencébe rakja, /kemencébe rakja.
/////Medve várja, medve várja, /kisült-e a cipó, /kisült-e a cipó.
/////Tyúk a cipót csipegeti, /hangya morzsát szedi, /hangya morzsát szedi.

2. Ágon ugrált a veréb, /megrándult a lába, / üggyel-bajjal lejutott /a fekete sárba.

/Most sír a veréb, /igen fáj a lába! /Nem jár az idén már /verébiskolába.

3. Boci, boci, tarka, /se füle, se farka! /Oda megyünk lakni, /ahol tejet kapni.

4. Brumm, brumm, Brúnó, /mókás medve. /Van-e neki éppen /táncos kedve?

5. Bújj, bújj, medve, /gyere ki a gyepre! /Ha kijöttél szép csendesen, /hogy a vadász meg ne lessen, / Bújj, bújj, medve, /gyere ki a gyepre!

6. Cicuskám, / kelj fel! /Itt a jó /tejfel!

7. Cirmos cica, haj! /Hová lett a vaj? /Ott látom a bajuszodon, /most lesz neked jaj!

8. Csigabiga, gyere ki! / Ég a házad ideki! /Kapsz tejet, vaját, /holnapra is marad!

9. Csigabiga, told ki szarvadat! /Ha nem tolod, összetöröm házadat!

10. Egyszer egy hétpettyes /katicabogárka /elindult megnézni, /mi van a világba.

/Hívta a gyöngyvirág, /hívta a vadrózsa, /ide is, oda is /bekukkant egy szóra.

**//Nagybajúszú cincérbácsi /sétálgatni vitte, /tó partján a szúnyogok /vígan ciripeltek.
/Estére elaludt /katicabogárka, /kékszínű pillangó /hazatalicskázta.**

11. Elment a madárka, /üres a kalitka, /mind azt fújdogálja,/visszajön tavaszra!

/Ha tavaszra nem jó,/ búzavirulásra. /De ha akkor sem jó, /tudom, sohasem jó.

12. Esik az eső, /hajlik a vessző, /haragszik a katona, /mert megázik a lova.

/ /Ne haragudj katona, /majd kisüt a napocska, /megszárad a lovacska!

13. Gólya, gólya, gilice, /mitől véres a lábad? /Török gyerek elvágta, /

magyar gyerek gyógyítja, /síppal, dobbal, /nádi hegedűvel!

14. Háp, háp, háp... / Jönnek a kacsák!/ Hű, de éhes, hú, de szomjas /ez a társaság!

15. Házasodik a motolla, / házasodik a motolla-la-la,

/rátalál a piszkafá-ra-ra-ra, /rátalál a piszkafá-ra.

// Hogy a bagoly ezt meghallja, / hogy a bagoly ezt meghall-ja-ja-ja,

/szalad a lakodalom-ba-ba-ba, / szalad a lakodalom-ba.

/// Asztal szélén tollázkodik, / asztal szélén tollászko-dik-dík-dik,

/maga módján hangosko-dik-dík-dik, /maga módján hangosko-dik.

//// Egy kis ugri-bugri veréb, /egy kis ugri-bugri ve-réb-réb-réb,

/letapossa körme he-gyét-gyét-gyét, /letapossa körme he-gyét.

/////Félre innen buta veréb! /Félre innen buta ve-réb-réb-réb!

/Ne taposd le körmöm he-gyét-gyét-gyét, /ne taposd le körmöm he-gyét!

/////Ha vendégek nem volnának, / ha vendégek nem volná-nak-nak-nak,

/összetörném csontocská-dat-dat-dat, /összetörném csontocská-dat!

////////Köszönd meg hát szépen nekik! / Köszönd meg hát szépen ne-kik-kik-kik,

/hogy most bántásod nem e-sik-sik-sik, /hogy most bántásod nem e-sik!

16. Hosszú lábú gólyanéni, /miért olyan kényes? /Talán bizony békára vár?

/Két nap óta éhes? /Ugra-bugra, csak hamar! /Gólyanéni, mit akar? /Elkapott már egyet!

**17. Katalinka, szállj el, /Jönnek a törökök, /sós kútba tesznek, /onnan is kivesznek,
/kerék alá tesznek, /onnan is kivesznek. /Ihol jönnek a törökök, /mindjárt agyonlőnek!**

18. Katicabogárka, szállj el, szállj!

/Az ujjunk hegyére tesszük a katicabogarat, és addig ismétljük a dalt, míg a katica el nem száll. Ha a kisgyerek megúnja a várakozást, a dal végén a szárnya végefelől kicsit ráfújunk a katicára, ettől biztosan elszáll./

19. Kicsi őz, jöjj ide, / a fű itt szép üde. / Takaró vállamon, / a felét rádadom.

// Kicsi őz jöjj ide, / a fű itt szép üde. / Velem itt megleszel, / a vadász nincs közel.

20. Kis kacska fürdik /fekete tóban, /anyjához készül /Lengyelországba.

//Síkos a talpa, /magas a sarka, /fordulj ki, fordulj, /két aranyalma/

21. Kiskertemben uborka, /reákapott a róka.

/Várj meg, róka, megleslek, /Komáromba vitetlek!

22. Mackó brummog, /”Irgum-burgum, /bundám rongyos, /ezért morgok”.

// Elballagott a szabóhoz, /de a szabó pénzért foltoz.

/// A mackónak nincsen pénze, /elköltötte akácmézre.

//// Szegény mackó, mi lesz veled, /hogyha megjön a nagy hideg?

23. Mókuska, mókuska, /fölmászott a fára. /Leesett, leesett, /kitörött a lába!

/Ajaj, ajaj, /mit tegyek vele? /Leszakadt a /szíve gyökere!

//- Doktor bácsi /mi van a kosárba? /- Orvosság a mókuska lábára.

///- Doktorbácsi, /ne gyógyítsa meg, /huncut a mókus, /újra fára megy.

24. Nyuszi ül a fűben, /ülve, szundikálva.

/Nyuszi, talán beteg vagy? /Hogy már nem is ugorhatsz?
/ Nyuszi hopp, nyuszi, hopp, /máris egyet elkapott!

25. Pille, pille, szállj le, /zöld leveles ágra, /domb oldalára, //tarka kis virágra!

26. Süss fel, nap! /Fényes nap! /

Kertek alatt a ludaim / megfagynak (vagy: Kertek alatt a kisbárány /majd megfagy).

B. MOZGÁSOS DALOK

27. Aki nem lép egyszerre, /nem kap rétest estére!

/Pedig a rétes nagyon jó, /katonának az való!

28. Bújj, bújj, itt megyek! /Tüzes lapátot viszek!

/Egyet szólok, kettőt szólok, /harmadikra rádtalálok!

29. Bújj, bújj, zöld ág! /Zöld levelecske

/nyitva van az arany kapu, /csak bújzatok rajta!
//Nyisd ki rózsám /kapudat, kapudat, /Hadd kerüljem /váradat, váradat!
/Szita-szita péntek, /szerelem-csütörtök, /dobszerda!

30. Cickom, cickom, /vagyon-e szép lányod? /Vagyon, vagyon, /de mi haszna vagyon!

/Add nekem azt! /Elkapom azt! //Szita-szita péntek, /szerelem-csütörtök,
/dobszerda!
// A legények regimentje /igen cifra, /benne forog Sándor Panka, /igen nyalka

/ Ice-uca Rebeka, /de ékes a dereka, /galambocska!

/ Ha ékes is, illeti, /barna legény szereti, /galambocska! /Galambocska!

31. Csip-csip csóka, /vakvarjúcska, /jó volt-e a /kisfiúcska?

/Ha jó volt a /kisfiúcska, /ne csípd meg őt /vakvarjúcska
/Hess-hess, hess-hess, hess-hess /hess!

32. Csip-csip csóka, /vakvarjúcska, /komámasszony kéreti a /szekerét!

/Nem adhatom oda, /tyúkok ülnek rajta, /Hess-hess, hess-hess, hess-hess /hess!

33. Csön-csön, gyűrű, /arany gyűrű! /Kinél van az /ezüst gyűrű?

/Itt csörög, itt börog, itt add ki!!!

34. Dombon törík a diót, /a diót. /Aztán meg a mogyorót, /mogyorót

/Rajta, vissza, /tessék kérem megbecsülni, /és a földre lecsücsülni, /csüccs!

35. Ég a gyertya, ég. /El ne aludjék! /Aki lángot látni akar, /mind leguggoljék!

36. Giling-galang, szól a harang: /bimm, bamm, bimm, bamm.

37. Jár a baba, jár, /mint a kismadár, /édesanyja karosszéke /nem messze van már!

38. Jár a toronyóra: /tik-tak, tik-tak.

Jár a falióra: /tik-tak, tik-tak, tik-tak, tik-tak,
a zsebóra ezt kattogja: /tiki-taki, tiki-taki, tiki-taki, tikk.

39. Katona bácsi, hopp, hopp, hopp, /adjon nékem barackot

/Mert ha nem ad barackot, /betöröm az ablakot!

// Nem megyünk mi messzire, /csak a világ végire

/Ott se leszünk sokáig, /csak tizenkét óráig!

///Haza, haza, katona, /készzen vár a vacsora! (vagy viccesen: *készzen vár a ... reggeli!*)

40. Lánc, lánc, Eszterlánc, /eszterlánci cérna

/Cérna volna, selyem volna, /mégis kifordulna

/Pénz volna karika, karika, /forduljon ki Marika, Marika, /Marikának lánc!

41. Lóg a lába, /lóg a..., / nincsen semmi /dó-ga!!

42. Sétálunk, sétálunk, /egy kis dombra lecsücsülünk, /Csücs!

43. Süssünk, süssünk valamit, /azt is megmondom, hogy mit

/Lisztből legyen kerek, /töltelékes, jó édes

/Sodorva-keverve, /túróval bélelve, /szita-szita rétes, /kerek és édes!

44. Süti-süti pogácsa, /Anyának, Apának, /meg a kisfiának.

45. Tánci, tánci, /táncol a baba. /Tánci, tánci, táncol a baba

/ Tánci, tánci, tánci, tánci, / Tánci, tánci, tánci, tánci, /táncol a baba. /Édes kisbaba!

46. Tekeredik a kígyó, /rétes akar lenni! /Tekeredik a rétes, /kígyó akar lenni!

47. Tente, baba, /tente, /Itt van már az/ este!

/Aludj, baba, aludjál, /aranyosat álmodjál!

48. Tüzet viszek, /lángot viszek! / Ki ne nézz, /be ne nézz, / kendő rajta.

49. Ugráljunk, /mint a verebek, /rajta gyerekek!

50. Zsipp-zsupp, kenderzsupp, /ha megázik, kidobjuk, /Zsupsz!

A kisgyereket a földön egy nagy törölközőre fektetjük, két felnőtt fejtől – lábtól megfogja a törölköző sarkait, és a levegőben lóbálja jobbra-balra. A „zsupsz”-nál az ágyra emeljük a törölközőt, s legurítjuk róla a gyereket.

C. EGYÉB DALOK

51. Csicsija babája, /elment a mamája, /elment a boltba

**/hoz neki valamit, /talán egy kicsi csokit,
/hoz neki cukrot, /popsijába kúpot.**

52. Éliás, Tóbiás, /egy tál dödölle, /ettél belőle,

/kertbe mentek a tyúkok, /mind megették a magot.

53. Elindul a gőzös, /szikraesőt fújva, /sok kis falu mellett /kanyarog az útja.

54. Én elmentem a vásárba /fél pénzen, /tyúkot vettem a vásárba /fél pénzen

/Tyúkom mondja: kityrákotty! /Kárikittyom, édes tyúkom, /mégis van egy fél pénzem.

// Én elmentem a vásárba /fél pénzen, /kakast vettem a vásárba /fél pénzen
/Kakas mondja: kukkurikú! /Tyúkom mondja: kityrákotty
/Kárikittyom, édes tyúkom /mégis van egy fél pénzem.

/// Én elmentem a vásárba /fél pénzen, /libát vettem a vásárba /fél pénzen
/Libám mondja: gá-gá-gá! /Kakas mondja: kukkurikú! /Tyúkom mondja:
kityrákotty! /

Kárikittyom, édes tyúkom, /mégis van egy fél pénzem.

////Én elmentem a vásárba /fél pénzen, /pulykát vettem a vásárba /fél pénzen.
/Pulykám mondja: rút-tút-rút! //Libám mondja: gá-gá-gá! /
Kakas mondja: kukkurikú! /Tyúkom mondja: kityrákotty!
/Kárikittyom, édes tyúkom, /mégis van egy fél pénzem.

///// Én elmentem a vásárba /fél pénzen, /malacot vettem a vásárba /fél pénzen.
/Cocám mondja: rőf-rőf-rőf! /Pulykám mondja: rút-tút-rút!
//Libám mondja: gá-gá-gá! /Kakas mondja: kukkurikú! /Tyúkom mondja:
kityrákotty!

/Kárikittyom, édes tyúkom, /mégis van egy fél pénzem.

///// Én elmentem a vásárba /fél pénzen, /tehenet vettem a vásárba /fél pénzen.
/Bocim mondja: bú-bú bú! /Cocám mondja: rőf-rőf-rőf! /Pulykám mondja: rút-tút-
rút! / /Libám mondja: gá-gá-gá! /Kakas mondja: kukkurikú! /Tyúkom mondja:
kityrákotty!
/Kárikittyom, édes tyúkom, /elfogyott a fél pénzem!

55. Fehér liliomszál, /ugorj a Dunába! /Támaszd meg oldalad /két aranypálcával!

/Fésüködjél meg! /Mosakodjál meg! /Valakinek kötényébe /törülközzél meg!

56. Kicsi vagyok én, /majd megnövök én, /mint a tüdő a fazékból, /kidagadok én.

//Cifra palota, /zöld az ablaka, /gyere ki te tubarózsa, /vár a viola!

57. Körtéfa, /körtéfa, /kőrösi, kerepesi /körtéfa.

/Putnoki nóta, /gyöngyösi tánc, /ispilángi bazsarózsa, /eszterlánc.

58. Megy a gőzös, megy a gőzös /Kanizsára. /Kanizsai, kanizsai /állomásra.

Elöl ül a /masiniszta, /hátral meg a- /ki a gőzöst /igazítja.
(másképp az *utolsó három ütem*: /hátral meg a /krumplifejű /Simon Pista.)

**58. Szélről legeljetelek, /fának ne menjetelek, /mert ha fának nekimentek,
/fejeteiket beveritek, /lipikom, lapikum, /szentandrási publikum.**

59. Tente baba, tente, /itt van már az este, /aludj ingó-bingó /kicsi rózsabimbó.

D. TÉLI DALOK

60. A Kisjézus megszületett, /örvendjünk,

**/elküldötte ő szent fiát /minékünk,
/Betlehemben fekszik rongyos /jászolban,
/azért van oly fényesség a városban.**

61. Jingle bell (magyarul: Csingiling)

**Havas erdön, síkon / repül a mi szánkónk, míg
/vidám ajkunkról a / csengő nóta szóol.
/A csengő csilingel, /a lelkünk is dalol, mert
/nincsen szebb ének, mint ez a/ téli induló!**

**//Csingling, csingiling, / száguld a csikó,
/Vígán siklik a szánkónk, ha / Hulldogál a hó-ó.
//Csingling, csingiling, / száguld a csikó,
/Vígán siklik a szánkónk, ha / Hulldogál a hó.**

62. Hull a pelyhes fehér hó, /jöjj el kedves Télapó!

**/Minden gyerek várva vár, /vidám ének hangja száll.
/Van zsákodban minden jó, /piros alma, mogyoró,
/Jöjj el, hozzánk, várunk rád, /kedves öreg Télapó!**

**//Nagyszakállú Mikulás, /jó gyermek barátja!
/Csörgő diót, mogyorót /rejteget a zsákja.
/Amerre jár reggelig, /kiscipőcske megtelik,
/Megtölti a Mikulás, /ha üresen látja.**

63. Kis karácsony, nagy karácsony, /kisült-e már a kalácsom?

/Ha kisült már, ide véle, /hadd egyem meg melegébe!
//Jaj de szép a karácsonyfa, /ragyog rajta a sok gyertya,
/itt egy szép könyv, ott egy labda, / jaj de szép a karácsonyfa!

64. Mennyből az angyal /lejött hozzátok, /pásztorok, pásztorok,

/Hogy Betlehembe /sietve menve /lássátok, lássátok.
//Istennek fia /ma ki született /jászolban, jászolban,
/Ő leszen néktek /üdvözítőtok /valóban, valóban.

65. Pásztorok, pásztorok /örvendeznek,

/Induljunk, induljunk / Betlehembe!
/A kisdéd Jézuskát /mi is áldjuk,
/mint a hív pásztorok, /magasztaljuk!

66. Ó, gyönyörű, szép, titokzatos éj,

/Égszemű gyermek, csöpp rózsalevél,
//Kisdédként az édes Úr /jászolában megsimul
/ szent Karácsony éjjel. /Kánon/

67. Óh, kedves tél! /Már elmentél?

/Búcsúzás könnybe kerül,
/ám mostan szívem örül:
/Szép tavasz kél, /menj, menj csak tél!

68. Szent Karácsony éjszakáján

/Jézus születése napján
/gyerünk, menjünk, /gyerünk, menjünk, /Kis Jézusnak örvendezzünk!

// Jézus ágyán nincsen paplan,
/ megfázik a kis ártatlan!
/A szemei könnyedeznek, /a könnyei esedeznek.

69. Télapó, gyere már, /kisházunk idevá-ár,

/erdő, puszta kiha-alt, /hozz víg északi dalt!
//Tág a tér, nagy a rét. /Sétálhatsz szanaszé-ét.
/tó vize jéggé fa-agy, /lágy hó szőnyeget ad.

///Hull a hó, fut a szán. /Most élünk igazá-án,
/tőled senki se fé-él, /jaj de jó ez a tél!

70. Télapó itt van, /hó a subája, / jég a cipője, /leng a szakállá,

/zsák, zsák, teli zsák, /piros alma, aranyág.
// Két szarvas húzta, /szán röpítette, / gömbölyű zsákját/ száz fele vitte,
/zsák, zsák, teli zsák, /piros alma, aranyág.

E. KÖLTŐKTŐL ISMERT, MEGZENÉSÍTETT GYEREKVERSEK

Weöres Sándor: Bóbita c. kötetéből 9 vers + egy Zelk Zoltán-vers

71. A tündér

Bóbita, Bóbita táncol, /Körben az angyalok ülnek,
/Béka-hadak fuvoláznak, /Sáska-hadak hegedülnek.
// Bóbita, Bóbita játszik, /Szárnyat ígéz a malacra,
/Ráül, ígér neki csókot, /Röpteti és kikacagja.
///Bóbita, Bóbita épít, /Hajnali köd-fal a vára,
/Termeiben sok a vendég, /Törpe-király fia-lánya.
///Bóbita, Bóbita álmos, /Elpihen őszi levélen,
/Két csiga őrzi az álmát, /Szunnyad az ág sűrűjében.

72. Buba éneke

Ó, ha cinke volnék, /útra kelnék, /hömpölygő sugárban /énekelnék -
/Minden este /morzsára, búzára /visszaszállnék /anyám ablakára.

// Ó, ha szellő volnék, /mindig fújnék, /minden bő kabátba /belebújnék –
Nyári éjen /fehér holdsütésben /elcsitulnék /jó anyám ölében.

///Ó, ha csillag volnék /kerek égen, /csorogna a földre /sárga fényem –
Jaj, de onnan /vissza sose járnék, /Anyám nélkül /mindig sírdogálnék.

73. Galagonya

Őszi éjjel /izzik a galagonya, /izzik a galagonya /ruhája.
/Zúg a tüske, /szél szalad ide-oda, /reszket a galagonya /magába.
/Hogyha a Hold rá /fátylat ereszt, /lánnyá válik, /sírni kezd.
Őszi éjjel /izzik a galagonya, /izzik a galagonya /ruhája.

74. Haragosi

Fut, robog a kicsi kocsi, /rajta ül a Haragosi, /din don diridongó.
/Ha kiborul az a kocsi, /leröpi a Haragosi, /din don diridongó.
//Fut a havon a fakutya, /vele fut a retyerutya, /din don diridongó.
/Ha kiborul a fakutya, /lepotyog a retyerutya, /din don diridongó.

75. Jó estét, hársfa!

- Jó estét, Hársfa! Hová készülsz?
Bálba!
- Hová, milyen bálba?
– Hold udvarába, sárgarigóbálba!
- Mit csinálsz te ott?
– Gyere velem, majd meglátod: Ághegedűn muzsikálok, rigóknak dalolok!

76. Mély erdőn ibolyavirág

Mély erdőn ibolyavirág, /elrejt jól a borókaág./
/Minek is rejt az az ág, /gyere, tágas a világ,
/Mély erdőn ibolyavirág.

77. Regélő

/Három görbe legényke, /róka rege róka, /tojást lopott ebédre, /róka rege róka.
/Lett belőle rántotta, /róka rege róka. /A kutya lerántotta, //róka rege róka.
// Egyik szidta gazdáját, /róka rege róka, másik meg a fajtáját, /róka rege róka,
/harmadik az ükapját, /róka rege róka, hozzávágta kalapját, /róka rege róka.

78. Túl, túl, messze túl

Túl, túl, messze túl, /mi van a hegyen messze túl?
/Hej, a hegyen messze túl /lófej széles ibolya virul.
// Túl, túl, messze túl, /mi van az ibolyán messze túl?
/Hej, az ibolyán messze túl /Jancsi mosogat, /Kati az úr.

79. Suttog a fenyves

Suttog a fenyves, zöld erdő, /Télapó is már eljő.
/Végire jár az esztendő, /cseng a fürge száncsengő.
/Tél szele hóval, faggyal jó, /elkel most a nagykendő.
/Libben a tarka nagykendő, /húzza-rázza hús szellő.
/ Suttog a fenyves, zöld erdő, /rászítál a hófelhő.
Csendül a fürge száncsengő, /véget ér az esztendő.

80. Este jó, este jó /Zelk Zoltán verse/

Este jó, este jó, /este mindig jó! /Apa mosdik, Anya főz, /együtt lenni jó!
/Ég a tűz, a fazék /víznótát füttyöl, /bogárkarika forog /a lámpa körül.
/A táncuk karikás, /mint a koszorú, /meg is hal egy kis bogár, /mégse szomorú,
/lassú tánc, lassú tánc, /táncol a falon, /el is érem már talán, ha /nagyon akarom.

// De az ágy, meg a szék /messzire szalad, /mint a füst, elszállnak a /fekete falak,
/nem félek, de azért /sírni akarok, /szállok én is, mint a füst, /oly könnyű vagyok.
/Ki emel, ki emel, /ringat engemet? /Kinyitnám még a szemem, /de már nem lehet,
/elolvad a világ, /de a közepén /Anyá ül és ott ülök /az ölében én.

2., 40 SZÖVEGES GYEREKMÓKA

A. EGÉSZEN KICSIKNEK

1. Bá, boci, bá, /Bújj az ágy alá! /Ha nem bújsz alá, /én duglak alá!

2. Erre kakas, erre tyúk, /erre van a /gyalogút! /Taréja, taréja, /ugorj a fazékba,
//zsupsz!

3. Ez elment vadászni! /Ez meglőtte, /ez hazavitte, /ez megsütötte, /ez az icike-picike
mind megette!

*(A kicsi kezét a kezünkbe vesszük. Először a kisgyerek nagyujját fogjuk meg, majd
sorban a többi ujjacskáját is, végül az icike-picike kisujját, azt meg is pusziljuk!)*

4. Gyerekek, gyerekek, /szeretik a perecet, /sósat, jó ropo- /gósat!

/Aki vesz, annak lesz, /aki nem vesz, /éhes lesz.

5. Höcc, höcc, katona, / Ketten ülünk egy lóra! *(A babát a térdünkön lovagoltatjuk.)*

6. Így lovagolnak a hölgyek. *(A baba a térdünkön velünk szemben ül, az első mondatra
finoman fölfelé döcögtetünk. A hangunk is kedves, nőies.)*

*Az uuu-rak csak las-san men-nek. (Mély hangon balra és jobbra döntögetjük lassan a
babát.)*

*A legények felvágatnak, hopp- hopp- hopp- hopp- hopp- hopp- hopp, hopp- hopp-
hopp- hopp, hopp, hopp, /hopp!!! (A szövegnek megfelelően itt élénk ritmusban
lovagoltatunk, hiszen a legények magasba ugrálva vágatnak. A baba ezt élvezzi a
legjobban.)*

7. Kerekecske, gombócocska, /itt szalad a kisnyulacska! /Kac-kac-kac!

(A baba tenyerén köröket rajzolunk, majd felszaladunk a karján az ujjunkkal, és megcsiklandozzuk az állát.)

8. Két kis madár ül a fán, egyik Péter, másik Pál.

Szállj el, Péter, szállj el Pál! Jöjj vissza, Péter! Jöjj vissza, Pál!

(Varázsolkodunk: A két középső ujjunk körmére egy-egy kis papírt ragasztunk, egyik neve Péter, másik neve Pál lesz, megmutatjuk a kisgyerekeknek. Ezzel a két ujjal (a többi behajlítva) felváltva ütögetjük az asztal szélét a szöveg ritmusára – egyre magasabbra emelve a kezünket. A „Szállj el”-nél egészen a vállunkig repítjük a középső ujjunkon lévő kismadarat, a „Péter”-nél azonban – begörbítve a középsőt, s a negyediket kinyújtva - az asztalra már a negyedik, üres ujjunkat tesszük le, ugyanígy a Pál-nál is. A „Jöjj vissza” szövegnél ismét megsimítjuk a vállunkat a magasban, és a harmadik ujjunkkal folytatjuk a dobolást, vagyis visszaröpítjük a két kismadarat. A kisgyerekek nem veszi észre a cserét, elhiszi a „varázslatot”- egészen addig, amíg el nem magyarázzuk neki, hogy aztán ő is eljátszhassa.)

9. Kicsi vagyok, székre állok, onnét egy nagyot kiáltok,

hogy mindnyájan meghalljátok: Boldog új évet kívánok!

(A kis két-három évesünket már felállíthatjuk a székre, s ő egyedül ríkolthatja szilveszterkor a „Boldog új évet kívánok!” sort.)

10. Kismajom álmos, /altatja anyja. /Nincs takarója? /Lomb betakarja. (Lassú ringatással, simogatással takargathatjuk, altathatjuk a babánkat.)

11. Kipi-kopi, kalapács, /így kalapál a kovács! (Lehet fakalapáccsal, vagy bármi mással ritmusra kopogtatni.)

12. Kipp, kopp, kopogok, Találd ki, hogy ki vagyok:?

(A kisgyerekek hátán kopogtatva mondjuk a versikét, ő a hangunkról ismeri fel, ki a kérdező.)

13. Kot-kot-kot-kot-kotkodács! Minden napra egy tojás!

Kukurikú, jó reggelt, szól a kakas, ha felkelt. Bú, bú, bocika, itt a finom szopika!

14. Mackó, mackó, ugorjál, /sürögjél és forogjál!

15. Madarak voltunk, földre szálltunk,

búzaszemet szemeztünk, csip-csip-csip! *(Széttárt karokkal lépegetünk, a csip-csip-nél leguggolva imitáljuk a csipegetést.)*

16. Pont, pont, vesszőcske, készen van a fejecske.

Kicsi nyaka, nagy a hasa, készen van a török basa!

(A kisgyerek kezébe adjuk a ceruzát, s ketten rajzoljuk le a török basát, ahogy mondjuk, ritmusra: a pont-pont a két szem, a vesszőcske ritmusára az orrot és a száját rajzoljuk meg, a hasa után a két kezet és a két lábat is egy-egy vonallal rajzoljuk le.)

17. Sándor, József, Benedek, zsákban hozzák a meleget!

18. Töröm, töröm a mákot, sütök neked kalácsot!

(Ökölbe szorítjuk a kezünket, és felváltva egyikkel a másikat ütögetjük.)

B. NAGYOBBA CSKÁKNAK

- Nyelvtörők

19. Ádám bátyám pávát látván,

**száját tátván, lábát rázván
Pávává vált!!!**

20. Az ipafai papnak fapipája van, ezért az ipafai fapipa papi fapipa.

Tél vagy nyár, hogy meg nem únja már!
Mindig ott a szájában a papi pipaszár! Az
ipafai papnak fapipája van, ezért az ipafai fapipa egy papi fapipa.

21. Csánigi csikós itat a Tiszán,

Sárból csinált csengő csönög a csánigi csikós csikaja nyakán.

22. Mit sütsz, kis szűcs? Sós húst sütsz, kis szűcs?

23. Sárga bögre, görbe bögre. Sárga bögre, görbe bögre.

- Kiszámolók, mondókák

24. Ecc, pecc, kimehetsz, holnapután bejöhetsz!

Cérnára, cinegére, ugorj cica az egérre, fuss!

25. Egy: megérett a meggy,

/kettő: csipkebokor vessző,
/három: te leszel a párom,
/négy: megcsípett egy légy,
/öt: érik a tök,
/hat: hasad a pad,
/hét: süt a pék,
/nyolc: tele van a polc,
/kilenc: kis Ferenc,
/tíz: tiszta víz,
/ha nem tiszta, vidd vissza, /majd a számár megissza!

26. Egyedem-begyedem, tengertánc, Hajdú sógor, mit kívánsz?

Nem kívánok egyebet, csak egy darab ke-nye-ret!

27. Egyedem-begyedem, cickám-be,

ábri-fábri domine, ékusz-békusz, bogyborékusz,
álle-válle, bummm!

28. Egy, kettő, három, négy, te kis leány, hová mégy?

Se erdőre, se rétre, édesanyám elébe!
Egy, kettő, három, négy, te kis legény, hová mégy?
Nem megyek én messzire, csak a világ végire.

29. Egyszer volt egy ember, szakállá volt, kender.

Fölmászott a fára, leesett a sárba.
Két kutya húzta, harmadik meg nyúzta,
Sári néni siratja, kiskutyája ugatja.

30. Esik az eső, süt a nap, Jancsi bácsi mosogat,

ilyenkor az ördög veri a felesé- /git!

31. Etyem, petyem, pitypalára, szól a rigó kiskorára,

inc, pinc, palapinc, te vagy odakint!

32. Hátamon a zsákom, Zsákomban a mákom, mákomban a rákom,

kirágta a zsákom, kihullott a mákom, elszaladt a rákom.
Aki szánja károm, varrja be a zsákom, szedje fel a mákom, s vigye el a rákom!

33. Jézuskának fázik a lába, nincsen néki bocskorkája.

Adjanak egy garaskát, veszünk neki bocskorkát!

- Játékok

34. Adj, király, katonát! /- Nem adok! /- Ha nem adsz, szakítok! /- Szakíts, ha bírsz!

(A gyerekek két csoportban, egymás kezét szorítva láncot alkotnak, Az egyik csoport mellett a király, szemben az ellenség, vezérrel. Az ellenség vezére kezdi az átkiabálást. A „Szakíts, ha bírsz” jelszóra az ellenség kézenfogva nekifut a király katonáinak, megpróbálják elszakítani a sort. Magukkal viszik azt, aki elengedi a társa kezét. Addig tart a játék, amíg minden katona az ellenség sorába nem kerül.)

35. Csön-csön, gyűrű, arany gyűrű, kinél van az ezüst gyűrű, itt csörög, itt börög, itt add ki!

(A gyerekek körben állnak, s egy csomóra kötött hosszú spárgát marokra fognak, amire a gyűrűt előzőleg felfűzték. Az éneklés közben egymásnak a kezéhez érnek, s így észrevétlenül továbbítják a gyűrűt. Középen áll, aki megfigyeli, hol járhat a gyűrű, s az ének végén az „itt add ki”-nél ráüti valamelyikük kezére. Ha ott a gyűrű, helyet cserélnek, ha nem találta el, folytatódik tovább az ének alatt a gyűrű továbbítása a szomszéd felé.)

36. Gyertek haza, libuskáim! /- Nem merünk!

/- Miért? /- Félünk!

/- Mitől? /- Farkastól!

/- Hol a farkas? / - Bokorban!

/- Gyertek haza, finomat főztem! /- Mire menjünk?

/- Krumplilevesre! /- Nem merünk!

**/- Gyertek haza Pl: Gyertek haza paprikáscsirkére! /- Paprikáscsirkére? -
Jóóóóóóóó, megyünk!!!**

(Egy gyerek a gazdasszony, egyik oldalon egyedül áll. Szemben áll vele pár gyerek, ők a libuskák, és oldalt áll egy-két farkas, akik majd elkapják a hazarohanó kislibákat. Akit elkapnak, azok lesznek a következő játékban a farkasok. A gazdasszony egyre finomabb ételeket sorol fel, de a libák mindaddig azt mondják, hogy „Nem merünk”, egészen addig, amíg valamelyikük kedvenc ételét el nem találja. Akkor megismétlik a kérdést, pl. hogy „paprikáscsirkére? S hirtelen elindul a hangadó, és vele fut a többi libuska is. A farkasok persze útjukat állják.)

37. Komámasszony, hol az olló?

(A gyerekek körben állnak, középen áll a Komámasszony. Előtte megbeszélik, hogy kinél legyen az elképzelt olló. Valaki bekiabálja a „Komámasszony, hol az olló?” kérdést, mire ő találomra bemondja az egyik gyerek nevét. Ha pont nála lenne az olló, helyet cserélnek, s a játék kezdődik előről. Ha pedig nem találta el, az a gyerek, akinél az olló van, helyet cserél valamelyik szemben álló gyerekekkel (ezt előzőleg szemmozgással beszéli meg, kivel).

Komámasszony megpróbálja elkapni valamelyiküket. Ha nem sikerül, újra kérdeznek, de akkor Komámasszonynak már van támpontja, melyiküknél is lehet az olló. Ha eltalálja, helyet cserélnek, s ha nem, ketten újra átszaladnak a körön. Ez addig ismétlődik, amíg Komámasszony el fogja az olló tulajdonosát.)

C. MÉG NAGYOBBACSKÁKNAK MENETELŐS, ISMERT GYEREKVERSEK

38. Ali vivo

Kiránduláson ritmusos meneteléshez kiváló, Czírók Laci unokatestvérünk tanította.

Halkíthatjuk, hangosíthatjuk kedvünkre, vagy hirtelen pl. pianóba megyünk át egy „vezér”irányításával.

Ritmus: 4/4-ben, felütéssel kezdődik, majd a „vivó”-ra a menetelés bal lábbal indul.

Az 5/4+2/4-del („luff”-nál) a hangsúly megfordul, s a jobb láb üti az egyet. A ballábas menetelés az ismétlés során áll újból vissza.

(A negyed szüneteket Z-vel, a nyolcadokat z-vel jeleztem, a szöveg nyolcadait kötőjellel írtam, a tizenhatodokat a két szótag egybeírása jelzi.)

4/4: Z Z Z z-Ali / Ví-vo Z Z z-Ali / Vi-vo Z Z z-Ali / Ví-vo, vá-vó Z z-Ali /

5/4+2/4: Vi-vo, vá-vo, vei-vo luff Z / luff Z /

4/4: Luf-fili, Luf-fili, Buda-vili, Pest-vili /
Tan-tili, man-tili, Löff-löff, löff-Ali/ és ismételjük előről a második ütemtől....

39. Dömötör Ödön örökölt (*Ő-zős nyölvörő*)

Köcsögöt örökölt Ödön,
zöld, törökös köcsögöt.
Közönyös kölyök lón Ödön,
zöld ködmönt öltött, s sört töltött.

S jött több ökör:
göndör, tömött, zömök.
Ötöt Ödön rögtön köldökön döfött;
több ökörhöz rögtön lökött, s ötöt cölöpökhöz kötözt.

Sörös köcsögök fölött böglyö kőrozott.
„Dögölj böglyö körmöm között” – dörmögött Ödön.

Sörös köcsögök, döglött ökrök,
s böglyök fölött – hö-hö-hö –
Ödön többször fölrohögött.

40. Iciri-piciri (*Móricz Zsigmond verse*)

Hol volt, hol nem,
Volt egyszer egy iciri-piciri házacska.
Ott lakott egy iciri-piciri kis macska.

Annak volt két iciri-piciri kis ökre.
Rákaptak egy iciri-piciri kis tökre.

Csizmát húz az iciri-piciri kis macska:
Hová lett az iciri-piciri barmocska?

Bejárja az iciri-piciri kiserdőt,
Nem leli az iciri-piciri tekergőt.

Bejárja az iciri-piciri kaszálót,
Nem leli az iciri-piciri kószálót.

Rátalált az iciri-piciri kis tökre,
Bánatában iciri-picirit meglökte.

Felborult az iciri-piciri tököcske,
Benne a két iciri-piciri ökröcske.

Megörült két egy iciri-piciri ökrének.
Vége van az iciri-piciri mesének.

41. A török és a tehenek *(Móricz Zsigmond verse)*

Volt egy török, Mehemed,
/sose látott tehenet.
/Nem is tudta Mehemed,
/milyenek a tehenek.

/Egyszer aztán Mehemed
/lát egy csomó tehenet.
/'Én vagyok a Mehemed!"
/'Mi vagyunk a tehenek!"

/Csodálkozik Mehemed:
/„Ilyenek a tehenek?"
/Számlálgatja Mehemed,
/hányfélék a tehenek.

/Meg is számlált Mehemed
/háromféle tehenet.
/Fehéret, feketét, tarkát,
/'Meg ne fogd a tehén farkát!"
/Nem tudta ezt Mehemed,
/s felrúgták a tehenek.

42. Arany Lacinak *(Petőfi Sándor verse)*

Laci, te, hallod-e, jer ide!
Jer, ha mondom, rontom-bontom!
Ülj meg itten az ölemben,
de ne moccanj, mert különben
Meg talállak csípni! Így ni!!!

Ugye fáj? Hát ne kiabálj!
Szájadat betedd, s nyisd ki füledet!
Nyisd ki ezt a kiskaput, majd meglátod, hogy mi fut
Rajta át fejedbe: Egy kis tarka lepke.
Tarka lepke, kis mese, szállj be Laci fejibe!

Volt egy ember. Nagy bajúszos.
Mit csinált? – Elment a kútra.
De nem volt víz a vederben,
kapta magát, telemerte.

És vajon miért merte meg azt a vedret?
Tán ihatnék? Vagy a kertet kéne meglocsolnia?- Nem biz' a!

Telt vederrel a kezében a mezőre ballag szépen.
Ott megállt, és körülnézett. Ejnye, vajon mit szemlélhet?

Tán a fényes délibábot? – Hisz’ olyat már sokat látott!
Vagy a szomszéd falu tornyát? – Hisz’ azon meg nem sokat lát.
Vagy tán azt az embert, ki amott a kendert
áztatóba hordja? – Arra sincsen gondja.

Mire van hát? Ebugattát!
Már csak megmondom, mi végett
nézi át a mezőséget, a vizet mért hozta ki:
- Ürgét akar önteni.

Ni-ni-ni!!! Ott az ürge, hű, mi fürge,
mint szalad! Pillanat, s odabenn van, benn a lyukban!

A mi emberünk se rest, odanyargal egyenest
a lyuk mellé, s beleönté
a vödör vizet. Torkig telelett!

A szegény kis ürge egy darabig túrte,
hanem aztán csak kimászott, még az inge is átázott.

Nyakoncsípték, hazavitték,
és most itt vagy karjaimban,
Mert e fürge, pajkos ürge
te vagy Laci, te bizony!

